

Qui té por de Mounir Fatmi?

Joan Vila i Boix · 15/01/2015

A l'exposició que ofereix la Galeria ADN fins a finals de gener; *Light and Fire* el creador Mounir Fatmi (1970, Tànger) exposa diferents reflexions sobre el nostre món en el seu vessant post colonial. Destruïda la gran narrativa occidental que ho englobava tot dins d'un discurs cristià i liberal, a més de patriarcal, ara ens trobem que ja no només no tenim aquest discurs, sinó que la seva gran alternativa, el discurs socialista ha estat eliminat de l'equació. Cecs, no per falta d'ulls sinó perquè no sabem on mirar, no entenem el nostre món i com en edats arcaïques cerquem una explicació als fets irracionals que ens envolten.

Sabedor d'aquesta situació, Fatmi, té una obra que oscil·la entre la reflexió i la provocació. És provocador al qüestionar l'islam, que a la vista dels últims esdeveniments, en els seus extrems, no tolera gaires bromes. Però la nostra reflexió podria anar més lluny. Quines obres són susceptibles d'atemptar contra l'honor dels mahometans? El llibre *Caïn* de José Saramago no va ser denunciat en cap moment per cap aiatol·là gelós de la seva fe. Tot i que l'antic testament és un llibre sagrat també per la fe de Mahoma. Així Déu i Al·là són qüestionats en el mateix llibre. També per exemple als llibres de ciència-ficció *Dune* l'autor juga amb el llenguatge islàmic per fer avançar l'acció, ja que el protagonista declara la gihad erigint-se com un nou profeta. I així podríem seguir amb un llarg etcètera, que ens portaria fins a la *Divina Comèdia*, on diferents papes i reis apareixen a l'infern. Un

experiment curiós podria ser canviar els noms dels papes per aiatol·làs i esperar les reaccions de l'Estat Islàmic.

El món cristià tot i que no té una lògica tan fanàtica també ha protagonitzat diferents disturbis en nom de la fe. Des de l'atac a l'arbre de Nadal (*Tree*) de Paul Mccarthy, un atac que potser s'ha analitzat massa poc, o ha tingut els seus braços armats, des dels croats fins al caspós grup terrorista de la Triple A (*Alianza Apostólica Anticomunista*). Per no parlar dels grups ultra cristians dels Estats Units que no creuen en l'evolució de l'home. A *Àgora* d'Alejandro Amenábar es fa una profunda crítica del fanatisme religiós, de la barbarització de la societat i no s'han cremat públicament els seus films, acció més lògica que començar una nova guerra iconoclasta, com el lector pot haver vist en els últims i desafortunats incidents de París.

De l'exposició cal destacar la instal·lació inicial; *Without History* (2007) i la vídeo instal·lació *History is not mine* (2013-2014). La primera és una gran superposició d'astes amb inscripcions d'aforismes de *l'Art de la Guerra* que rep al visitant. El llibre escrit pel General Sun Tzu l'any cinc-cents abans de la nostra era, explora estratègies per derrotar l'enemic, evitant sempre l'enfrontament directe. L'impacte visual generat per la dimensió de les astes fan veure l'objecte com un entrebanc, però la pregunta que ens ve al cap, és per qui és un entrebanc? Com resa *l'Art de la Guerra*; si utilitzes l'enemic per derrotar l'enemic, seràs poderós allà on vagis. Potser és un entrebanc per tots, depenent de qui l'utilitza contra qui, en un món on els enemics de la llibertat es reproduïxen a mesura que aquesta s'aplica amb més ira.

A *History is not mine*, l'artista mostra una màquina d'escriure en la que la força percussora neix d'un martell. Com el circuit d'un piano primitiu, la violència i la sang de la nostra història col·lectiva, que hom podria resumir en un conjunt de massacres i desavinences religiosos, queda plasmada en la tinta vermella sobre el paper. La màquina d'escriure esdevé un piano que no fa música. Així la bellesa de l'obra és potencial, no tangible. Aquesta possible música, aquest possible acte bell que és l'escriptura queda totalment tacat i envellit. La possible harmonia de les esferes que podria ser la història, esdevé una tragèdia constant. Però en aquesta màquina d'escriure, encara que sigui només potencialment també hi ha la possibilitat d'escriure una obra de Shakespeare o un poema de Pablo Neruda, a *la Biblioteca de Babel*, com va dir el poeta hi ha totes les combinacions possibles.

Mounir Fatmi crea obres que permeten observar la nostra societat en diferents metàfores. Una anàlisi que ens fa agafar perspectiva i veure com les nostres relacions socials, econòmiques i polítiques ja no són les d'un món modern, ja no som al segle XX sinó al segle XXI. Un segle que comença amb una lògica diferent de l'anterior. Fatmi ens mostra o ens ajuda a pensar aquestes noves lògiques, que ens guien en el nostre interregne; el vell rei encara agonitza i el príncep no descansa al tro que li pertoca. Potser per això tenim por i busquem refugi en creences caduques o en objectes de consum immediat, potser per això de vegades tenim por i no som capaços de veure el nostre temps en perspectiva. Segurament qui té més por de Mounir Fatmi és aquell que ofereix una creença caduca pel seu consum immediat. Per així restar atrapat a la seva xarxa obscurantista.